Sabahudin Travnjak

05.12.2017. 17:50
Pogledano: 993 puta

"Sprečavanje grafitomanije u školi kroz estetsko uređenje naše škole "

Učenici likovne sekcije kroz kreativno istraživanje ideja i vizualnih informacija razvijaju kritičku svjesnost o ulozi umjetnosti, estetski uređuju školski prostor, učestvuju u portfoliju za „Projekt građanin“, likovnim kolonijama, takmičenjima.

S obzirom da je broj časova redovne nastave likovne kulture reduciran i nedovoljan kako bi sve aktivnosti realizovali kroz redovnu počeo sam da koristim prednosti likovne sekcije koja omogućava učenicima više vremena za izražavanje vlastitih osjećaja i doživljaja svijeta oko sebe crtežom, bojom ili skulpturom. Savremena nastava, bez obzira na sve novine, nije u mogućnosti da zadovolji sve ciljeve formalnog obrazovanja. Upravo zbog krutog predmetno-časovnog sistema i nedovoljne individualizacije ne mogu se zadovoljiti sve učenikove potrebe i interes, stoga nastojim da kroz likovni rad pobudim ljubav i interes kod učenika, težeći ka lakšem razumijevanju nastavnog gradiva, bržem i kvalitetnijem rješavanju postavljenih zadataka, korištenjem stećenih znanja i vještina u svakodnevnom životu. Kod učenika želim pobuditi kreativnost i pomoći im u

razumijevanju nastavnih sadržaja. Kako bi postigao veću motiviranost učenika za kreativno izražavanje izlazimo i van učionice (likovne kolonije, posjete muzejima, kulturno- historijskim mjestima, ustanovama, i sl.). Svaki moj uspješno realizovan projekat sa učenicima u kojem vidim zadovoljstvo zbog materijalne i duhovne dobiti ostvarene vlastitim radom kako učenika tako i mene samog daje nam dodatnu motivaciju za dalji rad. U korak sa razvojem tehnike i obrazovne tehnologije tražim najefikasnije metode i puteve primjene i korištenja raznih izvora znanja u nastojanju da učenik razumije svijet koji ga okružuje. ***Likovna sekcija se nameće imaginarnom svijetu u kojem djeca danas žive i nudi im da svijet ne posmatraju kroz ekran i ne komuniciraju preko" tastature" već da svojim očima vide i dožive stvarni svijet i njegove istinske ljepote i vrijednosti.***

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Grafiti su zanimljiv pokazatelj neobičnog ponašanja i vrijednosti mladih ljudi, oni predstavljaju neformalno izražavanje pojedinaca putem pisanih ili slikovnih iskaza na javnim površinama, a njihovo postojanje također mijenja dosadašnje uređenje, po vanjskim i unurašnjim zidovima, hodnicima objekta škole, zgrada u okolini, javnim mjestima, školskom namještaju i sl. te doprinosi jačanju otpora prema društvenim ograničenjima. Izučavanjem grafita kao sredstva masovnog komuniciranja učenika, stavili smo akcenat na njegovu ulogu u komunikaciji, interakciji, ali i identifikaciji, prevenciji i eventualno otklanjanju neprihvatljivih oblika ponašanja. Upravo je to razlog da realizijumo adekvatnu osmišljenu radnju i usmjerimo grafomaniju na unaprijed predviđenu i planiranu školsku površinu,a zatim i kroz druge likovne aktivnosti.

Također, ističemo da je i međupredmetni pristup doprinio jednom zdravom odnosu i saradnji, razvoju originalnih ideja, kreativnosti, vrijednosti, uvažavanja različitosti, njegovanja dijaloga, tolerancije i otvorenosti za nove neposredne faktore odgojno- obrazovnog procesa.

Nesumnjivo da nam je uspjeh i učešće članova likovne sekcije na takmičenjima i likovnim kolonijama dalo dodatni motiv za nastavak dalje saradnje i sa drugim predmetima i nastavnicima kojima likovna sekcija može dati nesebičan doprinos. Kroz svoj angažman i angažman učenika u okviru različitih projekata Civitasa uspjeli smo obezbjediti odlazak nagrađenih učenika na dvodnevnu terensku nastavu: „Noć u muzeju, noć znanosti i aktivizma" u kojoj su učenici imali priliku sudjelovati i istraživačkim laboratorijama iz područja arheologije, etnologije,ornitologije,seizmologije, geografije, biologije.

Sve ovo je naravno doprinijelo još boljoj motiviranosti i zainteresovanosti učenika za dalji rad. Meni kako nastavniku mentoru dalo je ideju i inspiraciju da napravim korak više u drugačijem i zanimljivijem pristupu izvođenja nastave likovne kulture (likovne sekcije) u kojoj bi i kroz korelaciju sa drugim predmetima, učenicima pružio više od onoga što se može u učionici koja u zavisnosti od

škole do škole ne nudi onoliko koliko bi bilo dovoljno da oni u potpunosti iskažu svoje sposobnosti i vještine.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Cilj:

Cilj je da učenici :

- ovladavaju teorijskim i praktičnim istraživanjima razvijajući sposobnosti: kreativnosti, vizuelne percepcije, mašte i pamćenja sposobnosti za estetskim doživljajem.

- razviju pozitivan odnos prema školskom prostoru, te da primjene likovne i kreativne sposobnosti kako bi ukrasili našu školu

- razviju socijalni odnos i kolegijalnost sa drugom djecom, te osjete zadovoljsvo zbog nesebične pomoći drugima, razviju osjećaj za lijepo, sklad boja i naraciju, kao i shvate da je likovna umjetnost jedan od načina komunikacije

- rade na očuvanju kulturne baštine, razviju ljubav prema domovini BiH, razumiju vlastite kulturne i nacionalne korijene te njeguju nacionalni identitet

- izrađuju ukrasne i upotrebne predmete,

Ishodi:

Od učenika očekujem da zna,razumije i da je sposoban da se na kraju i kreativno izrazi potvrđujući da su učenici ovladavali praktičnim znanjima iz oblasti slikarstva i primjenjene umjetnosti te demonstriraju vještine koje se temelje na istraživanju i prikupljenim informacijama (teorijskim i praktičnim), potrebnih za realizaciju ideja i razvoj kreativnih radnih procesa.

Učenik će moći da na kreativan način opiše svoj doživljaj kroz oči i iskustva učenika koji je bio tu, analizirajući uzročno-posljedične odnose, uticaj ideja, važnost pojedinaca, kulture, tradicije i arhitekture u historijskim događajima.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

a) Estetsko uređenje školskog prostora-Izrada zidnih murala (grafita) na unaprijed predviđenu površinu (hodnik, stepenište i učionice)

Crtež jeste univerzalan način percipiranja, komunikacije i reagovanja na sredinu u kojoj učenik egzistira. Njegov crtež predstavlja područje njegove aktivnosti, probleme i pitanja na koja moraju odgovoriti i odrasli, roditelji, pedagozi, psiholozi, slikari, nastavnici i društvo u cjelini. U okviru izrade portofolija učenici se koriste crtanjem s ciljem istraživanja, rješavanja problema, davanja vizuelne forme idejama i opservacijama kao jedan jedinstven lični pristup koji u sebi sadrži različite elemente verbalnog, neverbalnog, svjesnog i nesvjesnog komuniciranja. U današnje vrijeme, grafiti su zanimljiv pokazatelj neobičnog ponašanja i vrijednosti mladih ljudi, oni predstavljaju neformalno izražavanje pojedinaca putem pisanih ili slikovnih iskaza na javnim površinama, a njihovo postojanje također mijenja dosadašnje uređenje, po vanjskim i unurašnjim zidovima, hodnicima objekta škole, zgrada u okolini, javnim mjestima, školskom namještaju i sl. te doprinosi jačanju otpora prema društvenim ograničenjima i krizi suvremenog življenja.

Zarezivanjem šestarom, ekserom i sličnim predmetima na različitim površinama od strane učenika kroz poruke, crteže, karikature, znakove i simbole od strane učenika šalju poruku „bunta“ slaganja i neslaganja sa radnjama, postupcima koji su usmjereni protiv njih, uspostavljenog odnosa sa pojedincima, grupama, porodicom, školom i sredinom i tako simbolički određuju egzistenciju i djelovanje mladih u našem društvu.

Grafiti u školi su najčešće prenosioci određenih informacija koje odašilje pojedincu u obliku napisane poruke riječi ili rečenica i likovnog karaktera: crtežom, karikaturom, znakom i simbolom. Napisane su ili nacrtane raznim sredstvima kao što je flomaster, šestar, ekser i slično na raznim mjestima u školi (učionici, školskom namještaju, WC-u) i predstavljajući: informacije, ljubavne poruke, definicije i sl. koje na jedan veoma često nemaštovit način samo povećavaju vizualnu zagađenost prostora.

Međutim,pored zabrinjavajućih komunikacijskih sadržaja i poruka sa ideologijom mržnje, nacionalizma, nasilja, u kojima se ne ugrožava samo pojedinac i odgojno-obrazovni proces, veoma često se narušava estetski izgled, funkcionalnost školskog objekta.

Korištenje grafita kao sredstva komunikacije najčešće prate razni oblici neprihvatljivog ponašanja učenika i to:

- agresivnost, razdražljivost,
- drsko ponašanje učenika prema drugim učenicima i nastavnicima,
- samovoljno napuštanje nastave i škole,
- neizvršavanje školskih obaveza, stalno kašnjenje na nastavu, česta odlaženja u WC
- zapuštenost, neurednost, krađe, samovoljnost, neposluh, nerad,

- laž, optuživanje drugih za lični neuspjeh,
- uništavanje školske opreme, namještaja i objekata,
- uporno branjenje svojih negativnih postupaka,
- ometanje u radu drugih učenika i nastavnika,
- razne seksualne anomalije,
- približavanje vjerskom, ideološko-političkom fanatizmu, itd.

Dakle, grafiti su medij pomoću kojeg mladi ljudi komuniciraju i kao pojedinci, ali i kao pripadnici određenih grupa sa sličnim stilom ponašanja. Treba naglasiti da autori grafita pisanjem po zidu i drugim površinama šalju određeni signal koji stiže do ciljanih objekata komunikacije (grupa kojoj pripadaju, pripadnici šire društvene sredine), ali i nepoznatih primatelja, pa se često događa da primatelji ne razumiju te signale i ne shvaćaju poruke koje grafiti u sebi nose, te su upravo zbog toga mnogi današnji grafiti neprihvaćeni i proglašeni činom vandalizma.

U identifikaciji grafomanije uloga nastavnika je od ključnog značaja u kojoj nastavnik provodi niz aktivnosti na utvrđivanju njenog identiteta, oblika i uzroka nastanka, proučavajući školsku dokumentaciju može doći do informacija i polaznim osnovama o učeniku (uspjeh i vladanje, likovni i literarni radovi), komunikaciji i odnosu učenika, nastavnika (primjedbe nastavnika u razrednoj knjizi), učenikovom „buntu“ slaganju i neslaganju sa radnjama, postupcima koji su upereni protiv njega, drugih učenika, nastavnika (zapisnici o radu odjeljenske zajednice, izvještaj pedagoga, direktora), svakodnevnom životu i radu škole, uspostavljenom odnosu sa pojedincima, grupama, porodicom, školom i sredinom.

Kako bi kao nastavnik što lakše došao do relevantnih podataka o učenicima uključujem sve relevantne radnje koje će izvršiti njihovu selekciju i analizu, utvrditi mjere, postupke i aktivnosti sa konkretnim zadacima svih odgovornih u školi, učenika, nastavnika, pedagoga, direktora,stručnih organa škole i roditelja, a koji bi zajedničkim djelovanjem doveli do preventivnog djelovanja.

Nakon što smo prikupili informacije i analizirali podatke, utvrđujem program mjera, postupaka, metoda i tehnika koje će se koristiti s ciljem prevencije, suzbijanja istih, kako bi spriječili i otklonili neprihvatljive oblike ponašanja učenika.

U realizaciji i sprečavanju neprihvatljivih oblika ponašanja učenika, mi smo kroz zajedničku aktivnost i timski rad (nastavnika, pedagoga, direktora, vjeća učenika i roditelja te stručnih organa škole) na čelu sa mnom, realizovali adekvatnu osmišljenu radnju i usmjerili grafomaniju na unaprijed predviđenu i planiranu školsku površinu.

Prilog broj 1 – 7 fotografija

b) Izrada portfolija za takmičenje u okviru „Projekt građanin“

U novom sistemu i odgojno-obrazovnim vrijednostima, koje polaze od poštivanja temeljnih ljudskih prava i slobode individue, njenog statusa, pozicije i uloge, demokratije, privatnosti, pravičnosti, moguće je obezbjediti aktivniju participaciju učenika upravo kroz predmet Demokratija i ljudska prava i „Projekt građanin“. Učenici treba da stiču znanja i umijeća ne samo verbalnim učenjem već i manuelnim aktivnostima u kojima će djeca da rade a ne samo da slušaju lekcije. Ovdje, prije svega, mislim na likovne aktivnosti.

Nastavnik demokratskog stila pedagoškog djelovanja usmjeren je na to da učenici nauče i usvoje nastavni sadržaj i aktivnosti, da pomoću adekvatnih metoda, učenicima pomogne da ih asimiliraju, lakše shvate, razumiju i dožive, da kod njih pokrene želju i aktivnost za vlastito razmišljanje, samostalnost, zadovoljstvo, oduševljenje, radoznalost, kreativnost i orginalnost u rješavanju problema na jedan odgovoran, disciplinovan , korektan, kooperativan, saradnički, obostrano prihvatljiv, zadovoljavajući i partnerski način i odnos prema učenicima (Musić, H., Muratović, A. 2010:29).

S obzirom da u okviru aktivnosti učenika i nastavnika u okviru izrade portofolija za ***„Projekt građanin“*** koriste se neka od posrednih sredstava komunikacije ukazujem na značaj crteža i grafita. Naime, kao nastavnik likovne kulture i nastavnik demokratije i ljudskih prava stekao sam uvid u suštinu sadržaja i aktivnosti programa težeći ka povezivanju s drugim predmetima i slobodnim aktivnostima u školi, a samim tim i efikasnijem učenju. I grafička komunikacijsko-nastavna sredstva su ona kojima se iskazuju činjenice i ideje putem crteža, karikature, stripa, grafikona i dijagrama u kojem koji možemo vidjeti odnose među pojavama na portofoliju. Crtež jeste univerzalan način percipiranja, komunikacije i reagovanja na sredinu u kojoj učenik egzistira. Njegov crtež predstavlja područje njegove aktivnosti, probleme i pitanja na koja moraju odgovoriti i odrasli, roditelji, pedagozi, psiholozi, slikari, nastavnici i društvo u cjelini. U okviru izrade portofolija učenici se koriste crtanjem s ciljem istraživanja, rješavanja problema, davanja vizuelne forme idejama i opservacijama kao jedan jedinstven lični pristup koji u sebi sadrži različite elemente verbalnog, neverbalnog, svjesnog i nesvjesnog komuniciranja.Prenos informacija u svakom komunikacijskom procesu odvija se uz pomoć određenih znakova, simbola, zvukova, sredstava i pomagala. Odašiljalac i primalac moraju biti osposobljeni za razumijevanje istih vrsta znakova, jer u proitivnom komuniciranje nije moguće, ali isto tako svi znakovi moraju biti estetski prihvatljivi i čitljivi. Univerzalnost slike, jezika umjetnosti, za razliku od deskriptivnog verbalnog komuniciranja, potiču naše razumijevanje i prihvaćanje na više nivoe koji su neposredniji i potpuniji.

Učenici su već dovoljno ovladali kroz teorijski i praktični dio koji se odnosio na upoznavanje grafita kao i tehnikama u kojima se oni rade- problematikom slova, kompozicijom, bojama, te raznim mogućnostima od skice do samog rada na zidu. Upravo su ova znanja i vještine neophodna da ih učenici primjenjuju na portfoliu. Razvijanjem kreativnog potencijala razvija se emocionalna inteligencija, sposobnost za kritičko promišljanje, slobodu misli i djelavanja.

Obrazovanje o umjetnosti potiče kognitivni razvoj i na taj način proces učenja približava potrebama u ovom slučaju predmeta Demokratije i ljudskih prava, odnosno, Građanskog obrazovanja.

Nakon što su učenici istražili i prikupili podatke o „Problemu pasa lutalica“ pristupili su izradi izradi porfolija. Obezbjeđen je potreban materijal za izradu portfolija (kartonske ploče hamer papir u boji, samoljepljiva tapeta, ljepilo...). Nakon realizacije organizovali smo izložbu portofolija gdje smo sa učenicima izvršili analizu, procjenu i ocjenu, a zatim, najboljima ukrasili učionice i hodnik naše škole.

Izrada portfolija i izlaganje u školskom prostoru još jedna uspješno realizovana osmišljena aktivnost koja usmjerava grafomaniju na unaprijed predviđenu i planiranu učeničku aktivnost.

Prilog broj 2– 5 fotografija

c) Terenska nastava „Likovna kolonija“

Članovi likovne sekcije tradicionalno uzimaju učešće u likovnoj koloniji, a u povodu obilježavanju dana Ahdname, dokumentu o ljudskim pravima i vjerskim slobodama. Posjedovati znanje zasnovano na iskustvu i sudjelovanju u likovnom stvaranju u prirodi na otvorenom prostoru kao i vjerskim institucijama daju jedan novi način likovnog izražavanja kao i razumijevanja drugog i drugačijeg. U tom suodnosu, razmjeni i susretu s drugim učenicima pokazujemo optimističnu pretpostavku o spojivosti različitosti i međusobnom približavanju kroz aktivnu interakciju(na likovnoj koloniji učestvuju učenici iz susjednih gradova i škola). Kroz likovnu koloniju i interkulturalizam pokušavam izgraditi filozofiju uvažavanja i prožimanja i razumijevanje za vjerske i druge međuovisnosti. Interkulturalni odgoj znači odgoj za mir, odgoj za razvoj, za demokratski suživot, odgoj za demokratiju i ljudska prava. Problem nerazumijevanja drugih jeste upravo u destruktivnoj komunikaciji koja za posljedicu ima “osporavanje ideje bosanskohercegovačkog multikulturalnog društva“. Kako se ratovi začinju u ljudskim glavama, u njima treba početi odbranu mira. Kao važan dio njihova oposobljavanja za interkulturalni odgoj ističe se širenje njihovog znanja o posebnosti okoline u kojoj djeluju (Godler, 1991.). Osnovna im je zadaća eliminirati diskriminaciju i promovirati toleranciju i međusobno razumijevanje među učenicima pripadnicima različitih skupina, kako bi oni to poslije primjenjivali u svom životu.

Upravo je likovni izraz i vizuelna kultura za mene postala izuzetno važan segment za podsticanje stvaralačkog oblikovnog mišljenja koji djecu uči međusobnom razumijevanju i toleranciji što direktno doprinosi tome da se smanji i njihova agresivnost prema drukčijem.

Prilog broj 3 – 6 fotografija

a) Obilježavanje državnih i školskih praznika u i saradnja sa drugim nastavnicima

Članovi likovne sekcije u okviru planiranih aktivnosti redovno učestvuju u izradi scene za državne praznike kao i izradi raznih panoa i pomagala za učenike nižih razreda. Prilog br.

Likovna sekcija, također, u okviru redovnih planiranih aktivnosti može se pohvaliti učešćem i uspješnom saradnjom sa Vijećem roditelja i učenika naše škole. Na prijedlog Vijeća roditelja učenika naše škole da se tradicionalno u povodu obilježavanja Dana škole organizuje humanitarno-prodajna izložbana kojoj je likovna sekcija i ovdje dala nesebičan doprinos u realizaciji. Naša škola ima pored centralne škole i 6 područnih tako da smo svaku sljedeću godinu planirali prodajnu izložbe u drugoj školi. Učenici su sva stečena znanja kao i slikarske, vajarske i dekorativne sposobnosti mogli upotrijebiti za ukrašavanje raznih upotrebnih predmeta koji su ponuđeni na prodajnoj izložbi. Odlučili smo se za oslikavanje staklenih površina. Učenici su podijeljeni u grupe gdje su jedni radili na bojenju već ocrtanih reljefnih površina na staklenim posudama (manje talentovani učenici) ,a drugi su samostalno kreirali, crtali i bojili motive na staklenim površinama (izrazito talentovani učenici). Osim staklenih posuda oblikovali smo predmete od glinamola. Svi učenici su učestvovali u vrednovanju i formiranju cijena upotrebnih dekorisanih predmeta, a zatim učesvovali u postavci i prodaji istih. Novac prikupljen od prodajne izložbe bio je usmjeren za pomoć siromašnim sugrađanima i učenicima.

Djeca su ovim radovima pokazala osjećaj humanosti, ali i osjećaj da osjete zadovoljsvo zbog nesebične pomoći drugima.

Prilog broj 4 – 8 fotografija

Kroz likovne aktivnosti uspješno smo smanjili uzroke i pojave g

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

rafitomanije i drugih neprihvatljivih oblika ponašanja, što je rezultiralo kvalitetnijem odgojno-obrazovnom procesu, znanjem i zalaganjem naših učenika. Estetski prostor škole je ljepši- hodnici i učionice obogaćeni likovnim kreacijama učenika. Najuspješniji učenici nagrađeni prigodnim nagradama i priznanjima u okviru takmičenja na svim nivoima i manifestacijama (državna, kantonalna,školska).

Prikupljenim novcem od prodajne izložbe obradovali smo i vratili osmijeh na lica naših sugrađana, a nama dalo motiv više da nastavimo sa sličnim aktivnostima.

Posebno bih istakao unapređenje kreativnih sposobnosti kod učenika te razvijanje i njegovanje timskog rada i duha kao i njegovanje i očuvanje kulturne baštine. Uz aktivno sudjelovanje nastavnika, roditelja i učenika u zajedničkim projektima promovisali smo učeničke sposobnosti i znanja koji dostojanstveno predstavljaju Osnovnu školu Kaćuni kako u lokalnoj zajednici tako i šire.

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Preporučio bih da nastavnici unutar škole, ali i drugih škola u okruženju trebaju ostvariti prisniju saradnju s ciljem razmjene iskustava i dobre prakse.

Likovna kultura je predmet koji se može najbolje iskoristiti u korelaciji s drugim predmetima što učenje i nastavu čini kvalitetnijom, raznovrsnijom. Također, što učenik više zna iz drugih oblasti, svako naredno učenje je laše i time izgrađuju kontekstu koji mogu da uklope nova znanja koja samim tim postaju lakše dostupna pamćenju. Učionica jeste mjesto koje je odvojeno i posvećeno učenju, ali ne i jedino jer nije van dometa uticaja vanjskih faktora koji se reflektuju na učenike i školu. Treba koristiti raznovrsne metode, povezati informacijsko-komunikacijske tehnologije sa motivacijom učenika, integrirati predmetni sadržaj sa pedagogijom i tehnologijom koji je neizostavan u današnjem sistemu obrazovanja u smislu unapređenja procesa učenja.

Collections

NIN nagrada | Nominovane prakse | NIN 2017